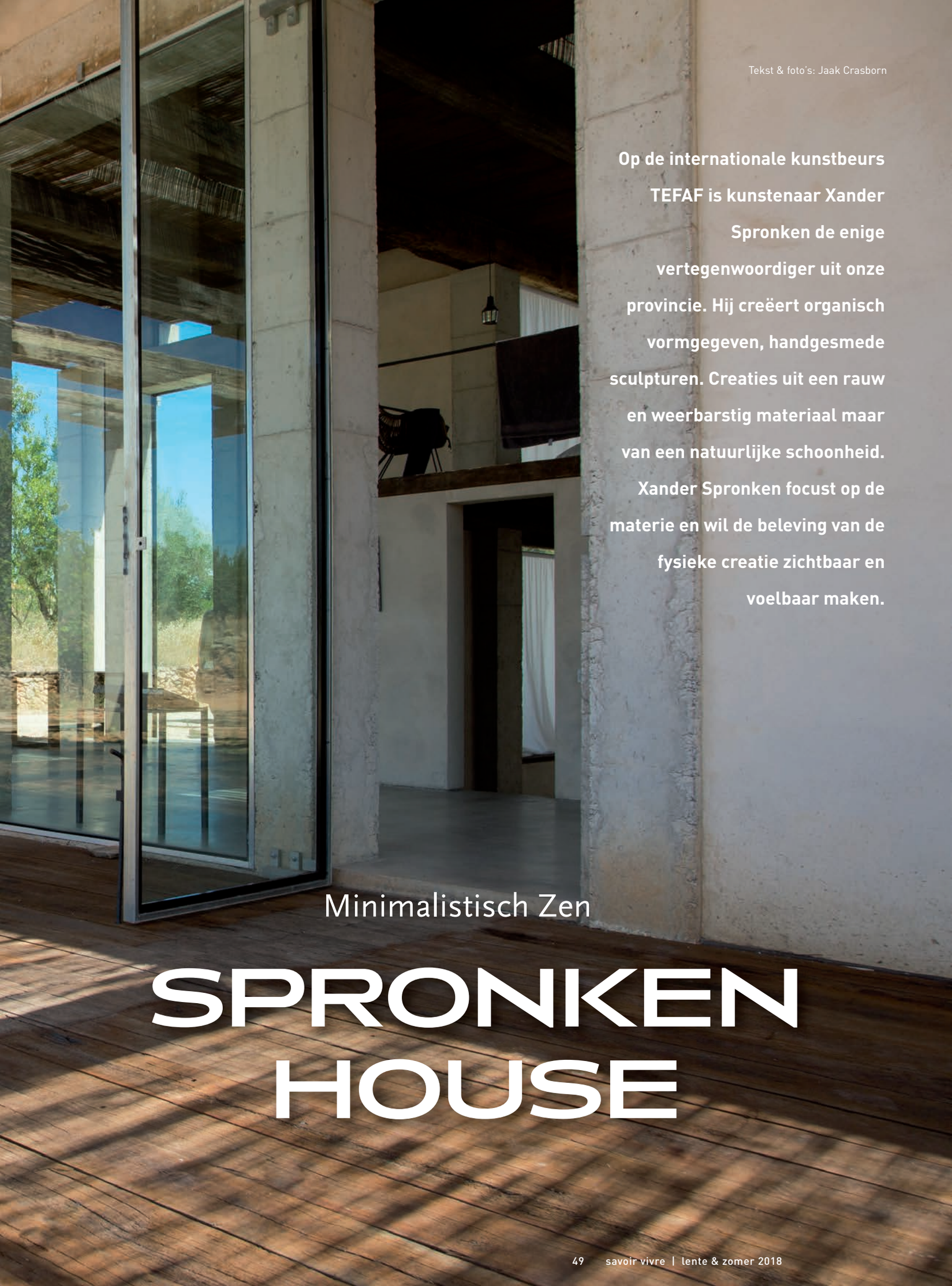

Tekst & foto's: Jaak Crasborn

Op de internationale kunstbeurs TEFAF is kunstenaar Xander Spronken de enige vertegenwoordiger uit onze provincie. Hij creëert organisch vormgegeven, handgesmede sculpturen. Creaties uit een rauw en weerbarstig materiaal maar van een natuurlijke schoonheid. Xander Spronken focust op de materie en wil de beleving van de fysieke creatie zichtbaar en voelbaar maken.

Minimalistisch Zen

SPRONKEN HOUSE

Ruimte is de tegenvorm

Spronkens meest monumentale werk bestaat uit ruimtelijke abstracties van ijzeren staven, kolommen en balken. Nooit uitgemeten, altijd in balans. Spronken bestudeert vooral de tegenvorm zodat licht en lucht vrij spel hebben. Hij voelt zich uitgedaagd door het materiaal en is in staat om logheid en massiviteit om te keren in ruimtelijkheid en luchtigheid. Ruimte is er dankzij de tegenvorm zoals er ook muziek is tussen de noten.

Een tektonisch resultaat

Spronken werkt met het materiaal zoals het is. Niet gauw zal hij de maatvoering veranderen. Als gevolg hiervan verandert hij de compositie. Het werk wordt hierdoor groter, of breder, of hoger. Anders gezegd: het volume van het werk wordt bepaald door de kleinste (of grootste) gemene deler. Een organisch bouwproces dat leidt tot een intuïtief tektonisch resultaat.

Tekenatelier

Een van zijn laatste werken is Spronkens eigen tekenatelier. Een constructie die lijkt te zijn neergezet door een reus die met balken en panelen aan het experimenteren is geslagen. Voor de menselijke maat enorm, maar het aanzicht blijft luchtig en ruimtelijk. Stoer en sympathiek. De constructie is dichtgezet met glazen panelen en dichtgelegd met Cortenstalen panelen. Eigenlijk is dit volume naijver van een groter project dat Spronken eerder realiseerde in Spanje.

Gekist stampbeton
Spronken werkte twee jaar lang onder de verzengende zon van de Valenciaanse regio. Hier, in het godverlaten achterland tussen eeuwenoude en uitgestrekte plantages van olijf- en amandelbomen ging hij aan de slag met zijn materie: kolommen van stampbeton, horizontaal verbonden met houten balken in enorme lengtes en doorsnedes. Dit bouwprincipe vormt de basis voor de constructie voor Spronkens architectuur.

De gelijkenis met de zuilen van een Griekse tempelruïne tegen een strakblauwe Mediterrane lucht is voor de hand liggend. In tegenstelling tot de werkwijze van de oude Grieken, strikt verbonden met wiskunde, krijgt hier de gevoelsmatige aanpak de overhand. Het ritme van de pilaren is spannend onregelmatig.

Glazen wanden
Het zicht is eenvoudig en sober. De beleving is overweldigend en blij. Door de hoogte van het volume ontstaat een adembenemende ruimte die het omliggende landschap door de glazen wanden naar binnen trekt. Binnen word je geraakt door de eenvoud van de constructie die zich manifesteert door de vele horizontale opleggingen. Constructivisme als ornamentatie, een cadeau dat voortvloeit uit het principe.

Een 'Gesamtkunstwerk' uit beton, staal, hout en glas. Nergens paslatjes of sluitstrips. Gefriemel is uit den

boze, Spronken doet niet aan concessies. Enorme glaspanelen sluiten het bouwvolume af en houden de structuur transparant. Glaspanelen staan van vloer tot plafond in stalen kozijnen en zijn verankerd aan de betonnen pilaren. De glazen panelen kunnen open zwenken als enorme deuren. Het gebouw ademt lucht en ruimte.

Mindful box-in-box

Het concept van deze glazen loft wekt nog meer ontzag doordat Spronken in het grote volume een kleiner volume heeft geplaatst waarvan de entresol ruimte biedt aan een majestueuze slaap- en badruimte met rondom zicht over de olijfboomgaarden. Dit box-in-box-principe biedt, deels verzonken in de vloer, ruimte aan een gastenkamer en badkamer, geconstrueerd uit ruw beton en afgetopt met rauwe balken. De minimalistische soberheid van deze kamers wordt heel sferisch door de vele grijstinten. Eenvoudige katoenen doeken functione-

ren als raambekleding. Meer moet het niet zijn. Het aanzicht lijkt op dat van een kloostercel, zij het dan met een luxe badgelegenheid. In alles heerst een onverstoorbare rust die ik eerder ervoer bij het purisme van architect en benedictijner monnik Hans van der Laan en de Benedictusabdij van Mamelis. De toepassing en betonnen textuur associeert met de bouwstijl van 'Notre Dame du Haut' van Le Corbusier. Twee religieuze gebouwen die als primair doel ruimte bieden aan bezinning.

Het Spronken House dient weliswaar geen religieus doel maar een verblijf hier stimuleert momenten van bezinning. Laten we dit 'mindful' noemen. Voeg hier vervolgens de Spaanse zon aan toe, een goed glas wijn en af en toe een duik in het zwembad. Dan heb je alles waar je van droomt. 'Van mindful naar Zen, geraakt door schoonheid.' ■

→ **www.xanderspronken.com**

The Spronken House

Artist Xander Spronken is Limburg's only participant at the TEFAF international art fair. He creates organically shaped, hand-forged sculptures. His most monumental work consists of spatial abstractions of iron bars, columns, and beams. Although never measured out, his art is always in balance. Spronken predominantly studies the 'counter form', giving light and air free reign. He works with the material as it is. It is an organic building process that results in an intuitively tectonic final product.

One of his newest works is his own drawing studio. It is a piece of construction that appears to have been assembled by a giant experimenting with some beams and panels. This is actually an emulation of an even bigger project that Spronken completed beneath the scorching Spanish sun. There he worked with columns of stamped concrete horizontally connected by massive wooden beams. This building principle is the foundation of Spronken's architectural works.

The height of the piece creates a breathtaking space that pulls the surrounding area in through the glass windows. It is a true 'Gesamtkunstwerk' (total work of art) comprised of concrete, steel, wood, and glass. Massive glass panes enclose the piece and keep the structure transparent. The building breathes air and space.

Spronken has incorporated a smaller piece of work into the large piece, making the concept even more impressive. This 'box in box' principle encompasses a guest room, bathroom, made of unfinished concrete and topped with rough beams. The sight resembles a monastery cell, albeit one with luxury bathing facilities. While the Spronken House may not serve a religious purpose, a stay here can encourage moments of contemplation.